Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС З ДИСЦИПЛІНИ «КОЛЬОРОЗНАВСТВО»

для здобувачів освіти
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 022 «Дизайн»
Освітньо-професійна програма
«Перукарське мистецтво та декоративна косметика»
«Графічний дизайн»
«Дизайн одягу»
«Дизайн інтер'єру»

Київ-2024

Укладач ***Фаліна Тетяна Адольфівна***

Методичний комплекс з дисципліни розглянуто та затверджено на засіданні педагогічної ради Структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну» ВНЗ « Київська Академія прикладних мистецтв».

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Робоча навчальна програма
З ДИСЦИПЛІНИ
«КОЛЬОРОЗНАВСТВО»
для здобувачів освіти
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 022 «Дизайн»
Освітньо-професійна програма
«Перукарське мистецтво та декоративна косметика»
«Графічний дизайн»
«Дизайн одягу»
«Дизайн інтер’єру»

Київ-2024

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка ……..…….. ..5
2. Тематичний план (денна форма навчання)…….…..……...8
3. Зміст дисципліни……...……....10
4. Список використаних джерел…….……17
5. Питання до іспиту (заліку) …….……...….19
6. Модульна контрольна робота …….....22
7. Конспект лекцій……...…….....25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Кольорознавство» об'єднує базові предмети в галузі мистецтва і дизайну та призначена для надання системних відомостей про колір, його фізичні та психофізіологічні властивості в аспекті проблем колірної гармонії та естетичного й психологічного впливу кольору на людину.

Метою викладання дисципліни «Кольорознавство» є розвиток професійної і практичної підготовки студентів та продовження їх образотворчої освіти у напрямку вивчення кольору як важливого фактору підвищення художньо-естетичного рівня особистості, формування національної художньої культури в мистецтві та сучасному дизайн-середовищі.

Завданнями (цілі) навчальної дисципліни є:

– набуття базових знань з кольорознавства;

– ознайомлення з основними напрямками розвитку наук з

– кольорознавства та сучасними досягненнями у вивченні кольору та кольорових явищ;

– засвоєння основних колористичних понять, взаємодії світла і кольору та світлових явищ як причини виникнення кольору;

– ознайомлення з фізиологічними та психологічними властивостями кольору та впливу його на людину;

– формування цілісного уявлення формотворчі якості кольору;

– формування колористичного сприйняття навколишнього середовища та навичок колірної гармонізації дизайн-середовища;

– розвиток художнього смаку та створення гармонійного кольорового зображення у композиціях;

– отримання практичних навичок в роботі з кольором в образотворчому мистецтві та дизайнерській проектній діяльності;

– «розкриття» індивідуально-психологічних особливостей колориту;

– мистецьких творів, специфіки колориту дитячої творчості та ролі кольору у формуванні національної культури.

Згідно з завданнями дисципліни «Кольорознавство» здобувачі освіти мають -

знати:

– термінологію кольорознавства;

– основні закономірності сприйняття кольору;

– визначення основних характеристик кольору;

– основні закономірності психофізиологічного сприйняття кольору;

– прийоми колористики та принципи колірної гармонії;

– правила взаїмодії кольорів та колірних сполучень (контрасти, нюанси);

– змішування кольорів (оптичне, механічне та просторове);

– просторові якості кольору, об'єктивні та суб'єктивні якості;

– особливості національної символіки кольору (в українському мистецтві).

вміти:

– створювати палітру кольорів із заданими характеристиками;

– використовувати зразки природних колірних гармоній при створенні композицій;

– враховувати асоціативні та оптичні властивості кольору в

– дизайн-проектуванні, формотворенні, живописних та декоративних композиціях;

– створювати гармонійно узгоджені у кольорі асоціативно-образні композиції на задані теми;

– застосовувати художньо виразні засоби та символічні властивості кольору у творчій та проектній дизайнерській діяльності.

Дисципліна спрямована на формування наступних загальних компетентностей:

– Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

– Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти, ставити та вирішувати проблеми в професійній діяльності.

– Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями і уміннями в галузі дизайну, розуміти предметну галузь та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

– Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Міжпредметні зв’язки: Обов’язкова навчальна дисципліна «Кольорознавство» є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «фаховий молодший бакалавр» та пов’язана з такими предметами: «Живопис».

Шкала оцінювання навчальних досягнень: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
100-90	A	відмінно	зараховано
89-82	B	дуже добре	
82-75	C	добре	
74-65	D	задовільно	
64-50	E	достатньо	
49-35	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
35-0	X	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Тематичний план з дисципліни
«Кольорознавство»
для здобувачів освіти структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
вищого навчального закладу «Київська Академія прикладних мистецтв»
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 022 «Дизайн»
Освітньо-професійна програма «Перукарське мистецтво та декоративна косметика», «Графічний дизайн», «Дизайн одягу», «Дизайн інтер'єру»
(денна форма навчання, на основі повної загальної середньої освіти)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				
		Всього	Теорет. заняття	Семінарські заняття	Самостійні роботи	Форма контролю
	3-й семестр	**60**	**10**	**20**	**30**	
1.	Введення до кольорознавства та колірні системи	12	2	4	6	усне опитування
2.	Теорія кольору Ньютона. Кольоровий спектр	12	2	4	6	дискусія
3.	Фізичні основи кольору.	12	2	4	6	дискусія
4.	Колірна гама та колірна композиція	2	2	4	6	усне опитування
5.	Типи колориту. Їх місце в культурі та мистецтві.	12	2	4	6	дискусія
	4-й семестр	**60**	**10**	**20**	**30**	**Іспит**
6.	Закономірності колірного зору.	10	2	2	6	дискусія
7.	Колірна гармонія.	12	2	4	6	усне опитування
8.	Колірна асоціація.	12	2	4	6	усне опитування
9.	Мова кольору або символіка.	2	2	4	6	дискусія
10.	Колір та його значення відповідно професії (у костюмі, одязі та аксесуарах, в інтер'єрі, в плакатах, візитівках, веб-сайтах тощо).	12	2	4	6	усне опитування
16.	Модульний контроль	2		2		
	Всього:	**120**	**20**	**40**	**60**	**Іспит**

Тематичний план з дисципліни
«Кольорознавство»
для здобувачів освіти структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
вищого навчального закладу «Київська Академія прикладних мистецтв»
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 022 «Дизайн»
Освітньо-професійна програма «Перукарське мистецтво та декоративна косметика», «Графічний дизайн», «Дизайн одягу», «Дизайн інтер'єру»
(денна форма навчання, на основі базової загальної середньої освіти)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				
		Всього	Теорет. заняття	Семінарські заняття	Самостійні роботи	Форма контролю
	3-й семестр	**60**	**10**	**20**	**30**	
1.	Введення до кольорознавства та колірні системи	12	2	4	6	усне опитування
2.	Теорія кольору Ньютона. Кольоровий спектр	12	2	4	6	дискусія
3.	Фізичні основи кольору.	12	2	4	6	дискусія
4.	Колірна гама та колірна композиція	2	2	4	6	усне опитування
5.	Типи колориту. Їх місце в культурі та мистецтві.	12	2	4	6	дискусія
	4-й семестр	**60**	**10**	**20**	**30**	**Іспит**
6.	Закономірності колірного зору.	10	2	2	6	дискусія
7.	Колірна гармонія.	12	2	4	6	усне опитування
8.	Колірна асоціація.	12	2	4	6	усне опитування
9.	Мова кольору або символіка.	2	2	4	6	дискусія
10.	Колір та його значення відповідно професії (у костюмі, одязі та аксесуарах, в інтер'єрі, в плакатах, візитівках, веб-сайтах тощо).	12	2	4	6	усне опитування
16.	Модульний контроль	2		2		
	Всього:	**120**	**20**	**40**	**60**	**Іспит**

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Введення до кольорознавства та колірні системи.

Розвиток кольорового сприйняття у людей. Значення кольору в житті людини. Символіка кольору. Історичний огляд взаємодії кольору і різноманітних видів мистецтва. Сучасні дослідження в галузі оптики. Використання сучасних досліджень у галузі кольорознавства, що використовуються в образотворчому мистецтві.

Завдання для самостійної роботи: Навести приклад первинних кольорів у чистому вигляді з навколишнього середовища. Зібрати загальні відомості про фарби, їх властивості та суміші (для подальшої роботи на практичних заняттях).

Питання до дискусії:

1. Що таке кольорознавство?
2. Які розділи кольорознавства ви знаєте, розкажіть про них.
3. Перші наукові дослідження пов'язані з теорією світла. Що таке світло, як воно відбивається від поверхні?
4. Які кількісні характеристики світла?
5. Розповісти про виникнення кольору.
6. Розповісти про кольори в греко-римській античності.
7. Дати кольорову характеристику епохи Ренесансу.
8. Розповісти, як саме і де виникли кольори.
9. Як можна розвинути сприйняття кольору?
10. Розповісти про значення наступних виразних засобів: композиція, гармонія, динаміка, фарби, для синтезу різних видів мистецтв.
11. Що таке «тріада кольору»?

Література:

1. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

2.Урок 2 / Lesson 2 Кольорознавство / Basic color science. URL: https://www.youtube.com/watch?v=MzbC9yKwSYA

Тема 2. Теорія кольору Ньютона. Кольоровий спектр

Наукові дослідження кольору. Досліди та праці Ньютона. Природа кольору.Кольоровий спектр як природне явище. Спектральне коло. Насичення потреб. Економічні суперечності та шляхи їх розв’язання.

Завдання для самостійної роботи: Виконати таблицю по кольорознавству: складіть колірне коло з 24-х колірних відтінків, придумайте для нього оригінальну форму.

Питання до дискусії:

1. Пояснити, в чому полягає взаємозв’язок світла і кольору.
2. Пояснити, що таке колір.

3. Розповісти про природу кольору. Назвіть спектральні кольори і дайте

4. характеристику.

5. Перелічіть ахроматичні кольори.

6. Які кольори входять до групи хроматичних кольорів?

7. Де є усі кольорні хвилі?

8. Які кольори називають теплими і холодними? Наведіть приклади

9. мальовничих здобутків, написаних у визначеній колірній гамі.

10. Перелічіть основні кольори.

11. Які кольори називають складеними або похідними кольорами?

12. Що являє собою колірне коло? Як можна одержати колірні кола з 6-ти, 12-ти, 24-х і більше кольорів?

Література:

1. Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій [Електронний ресурс]. 9.53 МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

2. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

3.Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

Тема 3. Фізичні основи кольору.

Хроматичні та хроматичні кольори. Теплі та холодні кольори. Доповнюючи кольори. Колірний тон, світлота, насиченість. Локальний колір. Відстань, обсяг, маса, насиченість, температура, світлота або яскравість, рух, перше відчуття, психологічний вплив, планети, стихії, космічний вплив, символіка – повна характеристика кольору.

Завдання для самостійної роботи: Проаналізувати характеристики кольорів, що використовуються при нанесенні макіяжу. Скласти таблицю кольорів у косметиці, відповідно до типів «весна», «осінь», «зима», «літо».

Питання до дискусії:

1.Перелічіть ахроматичні кольори.

2. Які кольори входять до групи хроматичних кольорів?

3. Які кольори називають теплими і холодними?

4. Які кольори називають складеними або похідними кольорами?

5. Які кольори називають додатковими? Як можна визначити пари додаткових кольорів? Наведіть приклади.

6. Назвіть три основні властивості кольору та охарактеризуйте їх.

7. Розповісти про застосування світлісного і колірного тону в живопису.

8. Що таке локальний колір предмета? Як він змінюється при різному висвітленні?

9. Чи може локальний колір предмету складатися з різних відтінків?

Література:

1. Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій [Електронний ресурс]. 9.53 МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

2. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

3.Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

Тема 4. Колірна гама та колірна композиція.

Колірна гама. Колірна композиція. Монохромна композиція. Полярна композиція. Триколірна композиція. Багатобарвність. хроматична композиція Напівхроматична композиція.

Завдання для самостійної роботи: Створити композицію у цікавій образній формі, що викликає певні емоції. Застосувати образне змішання кольорів при фарбуванні.

Питання до дискусії:

1. Що таке колірна гама.
2. Що таке колірна композиція.
3. Чим розрізняється монохромна ком позиція від полярної?
4. Які саме кольори присутні у триколірній композиції?
5. Скільки кольорів необхідно для визначення багатобарвності? Наведіть приклад багатобарвності.
6. У чому різниця між хроматичною та напівхроматичною композиціями?
7. Чи можуть фарби художника точно передати силу світла і яскравість кольорів об’єктів природи?

Література:

1.Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій [Електронний ресурс]. 9.53 МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

3. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

4.Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

Тема 5. Типи колориту. Їх місце в культурі та мистецтві.

Контраст. Насиченість. Яскравість. Забілення. Зачорнення. Ламаний колорит. Насичений колорит.

Завдання для самостійної роботи: Створити композицію у цікавій образній формі, що викликає певні емоції. Наведіть приклади можливих видів колориту при нанесенні гриму на обличчя.

Питання до дискусії:

1.Розповісти про насичений колорит.

2.Дати визначення колориту, навести приклад, де зустрічається яскравий колорит.

3.Які відчуття викликає ламаний колорит та зачорнений колорит.

Література:

1. Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій [Електронний ресурс]. 9.53 МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

2. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

3.Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

Тема 6. Закономірності колірного зору.

Колірний тон. Освітлення. Адаптація. Яскравість. Індукція. Контраст.

Завдання для самостійної роботи: Виконати таблицю по кольорознавству: складіть приклади одночасного, послідовного і прикордонного колірного контрастів. Навести приклади можливих видів контрасту.

Питання до дискусії:

1. Дати характеристику колірному тону та довжині хвилі.

2. Як саме впливає освітлення на зміну колірного тону. Навести приклади.

3. Що таке ступінь збудження? Як колір впливає на цей ступінь?

4. Як виявляє себе одночасний колірний контраст?

5. Розповісти про явище послідовного колірного контрасту.

6. Навести приклади прикордонного колірного контрасту.

Література:

1.Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій [Електронний ресурс]. 9.53 МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

3. Експерименти з кольором. Що таке гармонія кольорів? Роздуми з книги «Мистецтво кольору». URL: https://www.youtube.com/watch?v=9n-qOL1FDpk

4.Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

Тема 7. Колірна гармонія.

Поняття колірної гармонії. Основні принципи колірної гармонії Рудольфа Адамса. Теорія колірної гармонії Альберта Генрі Мансела, Брюкке, Бецольда. Теорія колірної гармонії В.М. Шугаєва. Коло природних кольорів по Гете.Кольорова система Рунге. Велике колірне коло Оствальда. Нова нормативна теорія гармонійних поєднань кольорових тонів. Групи гармонійних поєднань родинних кольорів. Групи гармонійних поєднань родинно-контрастних кольорів. Групи гармонійних поєднань контрастних кольорів. Типи кольорових гармоній на основі узагальнення різноманітних вивчень.

Завдання для самостійної роботи: Виконати ескіз задуманої композиції.

Застосувати між собою контрастні кольори таким чином, щоб вони взаємодіяли між собою та загальним фоном.

Питання до дискусії:

1. Наведіть приклади двоколірної гармонії.
2. Наведіть приклади контрастів двох основних кольорів або двох груп кольорів.
3. Як можна визначити гармонійне сполучення чотирьох кольорів?
4. Наведіть приклади гармонійного сполучення трьох кольорів. Як їх можна знайти у колірному колі?
5. Чи можна досягти гармонічних колірних сполучень за допомогою колірної гами, обмеженої межами малого інтервалу у колірному колі?
6. Чи вважається гармонійною гама, у якій всі кольори підлеглі одному головному кольору?
7. Чи можуть гармонійно сполучитися між собою шість кольорів? Як їх знайти у колірному колі?
8. Чи можуть гармонійно сполучитися кольори хроматичної гами?
9. Чи можливе гармонійне сполучення кольорів хроматичної і хроматичної гами? Наведіть приклади.

Література:

1.Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій [Електронний ресурс]. 9.53 МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

3.Колір, гармонія, колорит, гамма, динаміка кольору, пластичність в живописі. URL: https://www.youtube.com/watch?v=-g_0cHtFvJQ

4. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

5.Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

Тема 8. Колірна асоціація.

Класифікація колірних асоціацій. Неоднозначні асоціації.

Завдання для самостійної роботи: Виконати ескіз задуманої композиції. Дати назву отриманого кольору. Надати характеристику виконаній асоціативній роботі.

Питання до дискусії:

1. Що входить до складу неоднозначних асоціацій?
2. Звідки з'явилася назва !відтінки!?
3. Що таке акустичні асоціації?

Література:

1.Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій [Електронний ресурс]. 9.53 МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

3. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

4.Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

Тема 9. Мова кольору або символіка.

Кольоротип зовнішності. Типи колориту. Класифікація кольорів за їх психологічною дією на людину.

Завдання для самостійної роботи: Визначити кольротипи зовнішності клієнта салону краси. Скласти особисту таблицю рекомендацій щодо визначених кольоротинів зовнішності. Скласти перелік вагомих кольорів за психологічною дією.

Питання до дискусії:

1. Дати характеристику кожному із кольоротинів.
2. Знайти вагомі відмінності між сезонами зовнішності.
3. Дати характеристику світлому та приглушеному колориту.
4. Які відчуття викликають теплі кольори?
5. Які відчуття викликають холодні кольори?
6. Дати визначення «глухим» кольорам.

Література:

1.Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій [Електронний ресурс]. 9.53 МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

3. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

4.Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

Тема 10. Колір та його значення відповідно професії (у костюмі, одязі та аксесуарах, в інтер'єрі, в плакатах, візитівках, веб-сайтах тощо).

Колір. Світлота. Ступінь градації по світлоті. Насиченість. Тон. Колірна гармонія пастельних кольорів. Гама. Поєднання родинних кольорів. Поєднання родинно-контрастних кольорів. Компліментарне поєднання. Ахроматичне поєднання кольорів.

Завдання для самостійної роботи: Підібрати для образу клієнта певного кольоротину гармонійно поєднані кольори. Створити карту гармонійного поєднання кольорів.

Питання до дискусії:

1.Дати визначення насиченості. Її вплив на сприйняття кольору відповідно професії (у костюмі, одязі та аксесуарах, в інтер'єрі, в плакатах, візитівках, веб-сайтах тощо).

2. Навести приклад застосування поєднання робинно-контрастних кольорів.

3.Що таке «колірна пляма»? И застосування в образі.

4. Дати визначення компліментарного поєднання в своєму направленні.

5. Які саме відчуття викликає побудова (костюму, інтер'єру, плакату), створеного за принципом «тріади»?

6. Надати характеристику співзвучним кольорам.

7. Що таке «міра гармонізації»?

Література:

1.Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій [Електронний ресурс]. 9.53 МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

3. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

4.Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Бондар І.О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 «Видавничо-поліграфічна справа». Харків: ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2016. 164 с.

2. Денисенко С. М. Теорія кольору: текст лекцій. МВ. К.: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-друк», 2021.

3. Йоганнес Іттен Мистецтво кольору. К.: ArtHuss, 2022. 96 с.

4. Печенюк Т. Кольорознавство. К.: Грані-Т, 2009. 192 с.

5. Ребекка Етвуд. Життя в кольорі. К.: ArtHuss, 2020. 272 с.

6. К. Сен-Клер Потаємне життя барв. К.: КМ-БУКС, 2021. 296 с.

7. Шевченко В.Е. Теорія кольору: текст лекції. К.: Інститут журналістики, 2012. 60 с.

8. B. Fraser, C. Murphy F. Bunting. Real World Color Management. Peachpit Press, 2004. 534 p.

9. Ken Pender Digital Colour in Graphic Design. Focal Press, 2012. 225 p.

10. Ґевін Емброуз, Ніл Леонард Основи. Графічний дизайн 03: Генерування ідей. К: ArtHuss, 2019. 240 с.

11. Kassia St Clair. The Secret Lives of Color Hardcover. Hardcover, 2017. 324 p.

12. Eddie Opara, John Cantwell. Color Works: Best Practices for Graphic Designers. Roskport Publishers. 2014. 194 p.

Додаткова література

1. Життя у кольорі / Ребекка Етвуд. Пер. з англ. Юлії Максимейко. — К.: ArtHuss, 2020. 272 с.

2. Колористика інтер'єру: навч. посібник / О. І. Сєдак, О. Ю. Запорожченко ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту ; НАУ. — К. : Освіта України, 2011. — 247 с.

3. Колористична культура античного світу : Навчально-методичний посібник / Л. В. Бичкова. — Київ: Вища школа, 2003. — 135 с.

4. Кольорознавство : навчальний посібник / С.В. Прищенко. — 3-тє вид., 2018. — 436 с.

5. Печенюк Т. Кольорознавство / Підручник для вищих навчальних закладів (Гриф МОНУ) – Київ: «Грані-Т», –2009, –198 с.

6. Практикум. Основи кольорознавства / уклад. Л. Р. Стефанишин, Л. К. Поліщук. ІваноФранківськ : Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2006. 54 с. : іл.

7. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навч. посіб. / Т. А. Прокопович. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 120 с.

8. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. / Т. А. Прокопович, О. М. Каленюк, Г. І.

Вахрамєєва . – Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. – 91 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання – www.nbuv.gov.ua

3. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника – http://www.library.lviv.ua/

4. Національна історична бібліотека України – http://www.dibu.kiev.ua/

5. Національна парламентська бібліотека України – http://www.nplu.org/

6. Харківська державна наукова бібіліотека України імені В. Короленка –http://korolenko.kharkov.com/

7. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка – http://lib-gw.univ.kiev.ua/

8. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка – http://library.lnu.edu.ua/bibl/

9. Книжкова палата України імені Івана Федорова – http://www.ukrbook.net/

10. Кольорознавство Основні та похідні кольори Вправи для початківців. URL: https://www.youtube.com/watch?v=FZpuC4BPROM

11. Експерименти з кольором. Що таке гармонія кольорів? Роздуми з книги «Мистецтво кольору». URL: https://www.youtube.com/watch?v=9n-qOL1FDpk

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Питання до іспиту (заліку)
З ДИСЦИПЛІНИ
«КОЛЬОРОЗНАВСТВО»
для здобувачів освіти
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 022 «Дизайн»
Освітньо-професійна програма
«Перукарське мистецтво та декоративна косметика»
«Графічний дизайн»
«Дизайн одягу»
«Дизайн інтер'єру»

Київ – 2024

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ (ЗАЛІКУ)

1.Природа світла та кольору в мистецтві давніх культур.

2. Символіка кольору в образотворчому мистецтві.

3. Колір в мистецтві монохромного живопису.

4.Дослідження кольору і світла в пейзажах імпресіоністів (пуантелістів).

5.Оптичний живопис та специфіка зорового сприйняття творів мистецтва.

6.Використання кольору як інструменту візуальної інформації в сучасному мультимедійному просторі.

7. Феномен кольору як мови та сигналу в природному середовищі та рекламному візуальному мистецтві.

8. Інформаційні технології вивчення кольорознавства у художній освіті як основа професійного росту та інформаційної культури дизайнера-графіка.

9. Виховання та розвиток творчої особистості засобами кольору та виявлення дитячого світосприйняття.

10.Кольорова гармонія та національний колорит в народному мистецтві як джерело професійного мистецтва і дизайну.

11.Кольоровий і композиційний аналіз реалістичного живописного твору.

12.Кольоровий і композиційний аналіз абстрактного живописного твору.

13.Кольоровий і композиційний аналіз живописного твору сучасних напрямів (арт-дизайн).

14.Кольорова аналітична характеристика стародавніх та сучасних живописних творів мистецтва.

15.Основні характеристики та особливості використання кольору в дизайні та декорі (вплив фактури, візерунку і текстури на сприйняття кольору форми та оптичні властивості матеріалу).

16.Орнамент і символіка кольору у декоративному мистецтві та дизайні.

17.Символіка кольору різних народів і культур (національний колорит, українська символіка кольору).

18.Музика кольору та концепція творчості Василя Кандинського (А.Шенберг, А.Скрябін та ін.).

19.Колір як візуальний сигнал у тваринному світі та урбаністичному середовищі.

20.Кольоровий вплив на людину дизайн-середовища, кольорової гармонії чи дисгармонії на психофізіологічне здоров'я дитини.

21.Поняття кольорового та екологічного комфорту природного середовища та екодизайн.

22.Кольорові ілюзії та їх використання в дизайні.

23.Символіка кольору і виразність мови кольору в системі різних культур та інформаційному просторі.

24.Кольорова повітряна перспектива від Леонардо до художників-пейзажистів.

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Модульна контрольна робота
З ДИСЦИПЛІНИ
«КОЛЬОРОЗНАВСТВО»
для здобувачів освіти
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 022 «Дизайн»
Освітньо-професійна програма
«Перукарське мистецтво та декоративна косметика»
«Графічний дизайн»
«Дизайн одягу»
«Дизайн інтер’єру»

\

Київ-2024

ВАРІВАНТ № 1

Блок 1. Практичне завдання

Намалюйте колірний круг, позначте основні, вторинні та третинні кольори.

Блок 2. Теоретичне завдання

1. Дайте визначення поняттю "колір" і поясніть його фізичну природу.

2. Опишіть основні характеристики кольору: тон, насиченість, світлість.

3. Наведіть приклади використання трьох основних кольорів у дизайні та їх вплив на сприйняття.

4. Поясніть різницю між адитивним та субтрактивним змішуванням кольорів.

5. Що таке колірний контраст? Опишіть три види контрасту з прикладами.

ВАРІАНТ № 2

Блок 1. Практичне завдання

Створіть композицію з трьох кольорів, використовуючи принципи контрасту або гармонії, і коротко опишіть свій вибір.

Блок 2. Теоретичне завдання

1. Що таке спектр видимого світла? Як він пов’язаний із кольорами?
2. Опишіть психологічний вплив теплих і холодних кольорів на людину.
3. Які принципи гармонії кольорів ви знаєте? Наведіть приклади їх використання.
4. Поясніть, що таке ахроматичні кольори, і наведіть приклади їх застосування в мистецтві чи дизайні.
5. Що таке метамеризм у кольорознавстві? Як він впливає на сприйняття кольору?

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Конспект лекцій
З ДИСЦИПЛІНИ
«КОЛЬОРОЗНАВСТВО»
для студентів
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 022 «Дизайн»
Освітньо-професійна програма
«Перукарське мистецтво та декоративна косметика»
«Графічний дизайн»
«Дизайн одягу»
«Дизайн інтер’єру»

Київ – 2024

Тема 1. Введення до кольорознавства та колірні системи.

Кольорознавство - це комплексна наука про колір, що включає систематизовану сукупність даних фізики, фізіології і психології, що вивчають природний феномен кольору, а також сукупність даних філософії, естетики, історії мистецтва, філології, етнографії, літератури, що вивчають колір як явище культури.

Колористика - це розділ науки про колір, що вивчає теорію вживання кольору на практиці в різних областях людської діяльності.

Колірні системи. Історія науки про колір.

Прийнято виділяти два етапи в історії класифікації кольору: до XVII століття і XVII вік - наші дні. Міфологічний етап. Виділялися 3 кольори:

Червоний, Білий, чорний.

Древній Схід. Китай. Основним космоутворюючим числом було 5 (чотири сторони світла і центр землі). Особливості колориту китайської культури старовини: поєднання штучності і натуральності, барвистість і різнобарв'я (яке, нажаль, надалі трансформувалося в аскетизм повідношенню до кольору, в монохромію і ахромотичний живопис тушшю).

Древній Схід. Індія. У древній Індії було 2 колірних системи:

1. Архаїчна або потрійна. Кольори: Червоний, Білий, Чорний.

2. Ведична, або система заснована на Ведах**.**

Наступні кольори: Червоний (східні промені Сонця), Білий (південні промені), Чорний (західні промені), Дуже чорний (північні промені),

Невидимий (центр).

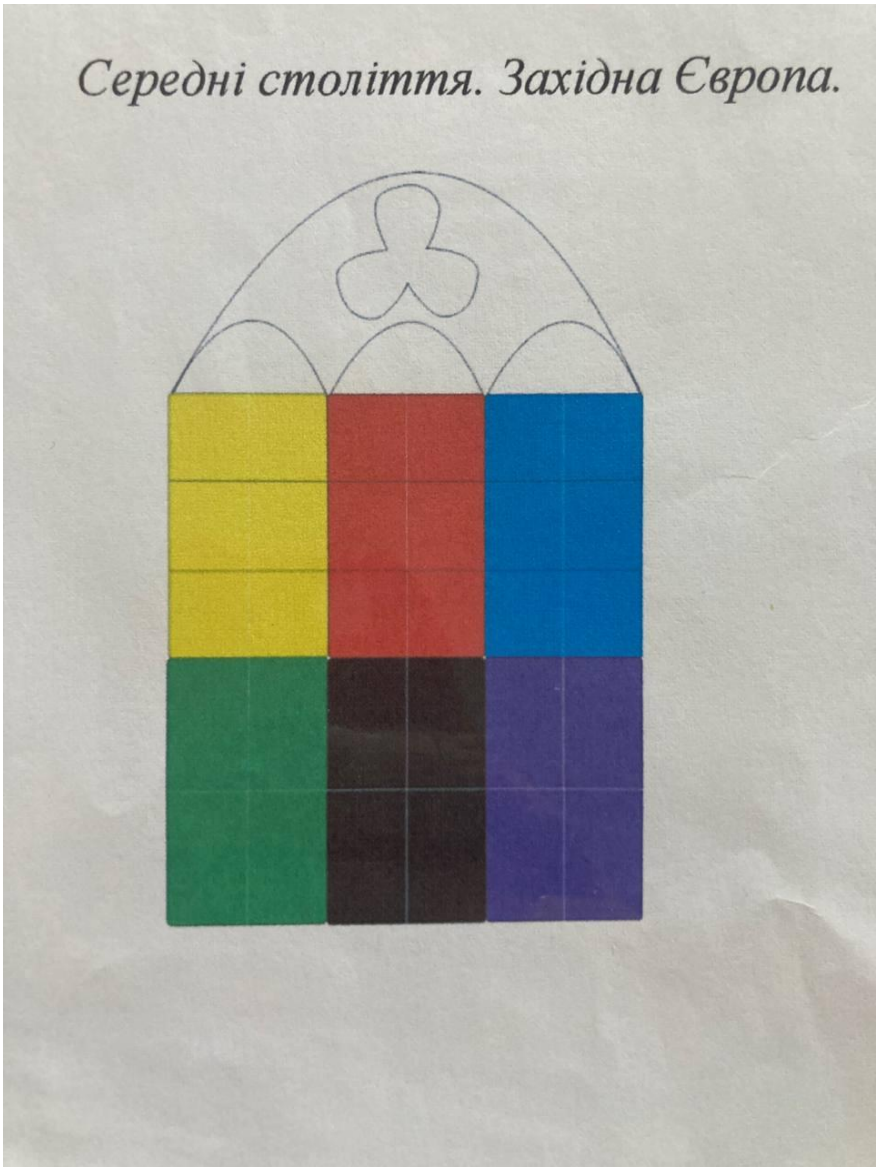
Убрання палаців виконувалося в трьох основних кольорах: Білий, Червоний, Золото (інколи додавалися Синій і Блакитний) Традиційні основні кольори в древній Індії: Білий, Червоний, Чорний, Жовтий і Синій. (Картини Реріха найточніше передають традиційний колорит древньої Індії)

Греко-Римська античність. У V ст до н.е. Емпедокл стверджував, що всесвіт складається з: води (чорний), повітря (білий), вогню (червоний), і землі (жовтий, охра). А все інше виходить шляхом змішування цих чотирьох стихій. Арістотель виділяв 3-и основних кольори: Білий (вода, повітря,

земля), Жовтий (вогонь), Чорний (руйнування, стан переходу).

Планид в своїй "Натуральній історії" виділив 4 основних кольори:

Червоний, Білий, Жовтий і Чорний. Для визначення основних кольорів Емпедокл і Планид користувалися зоровими враженнями, а Арістотель визначав їх експерементальним шляхом.

На мал. 1 білий колір символізує Христа, Бога, ангелів, є чистим непорочним кольором. Жовтий колір - символ освіти, дії Духу Святого. Червоний - вогонь, сонце, кров Христа. Синій - колір піднебіння, обителі Господа. Зелений - колір їжі, рослинності, земна дорога Христа. Чорний - підземний колір, колір зла, Антихриста. Фіолетовий - колір протиріч. Так само досить цікава антисистема кольорів, куди входили "згаслі" кольори, тобто будь-який колір у поєднанні з коричневим.

Середні століття. Близький і середній Схід. Уявлення про колір розвивається під знаком ісламу. З VII століття цінуються ті ж кольори, що і в Західній Європі, лише виділяється зелений: це колір райського саду.

Улюблений тип колірної композиції - багатоколірність або поліхромія.

Ренесанс. Леонардо да Вінчі - творець нової колірної системи. Він вважав, що основних кольорів шість. А саме: Червоний, Жовтий, Зелений, Синій, Білий, Чорний.

Європа. XVII-XIX століття. В цей час в історії класифікації кольору починається новий етап. Починається процес розділення кольору. Ньютон вводить наукову символіку розділення кольорів. Він бере спектр білого

кольору, в якому виділяє всі хроматичні кольори: Червоний, Помаранчевий, Зелений. Блакитний (синьо-зелений), Синій, Фіолетовий, додаючи до цього поєднання Пурпурний (вважає цей колір змішенням червоного і фіолетового).

У XVII столітті в Європі панує два стилі:

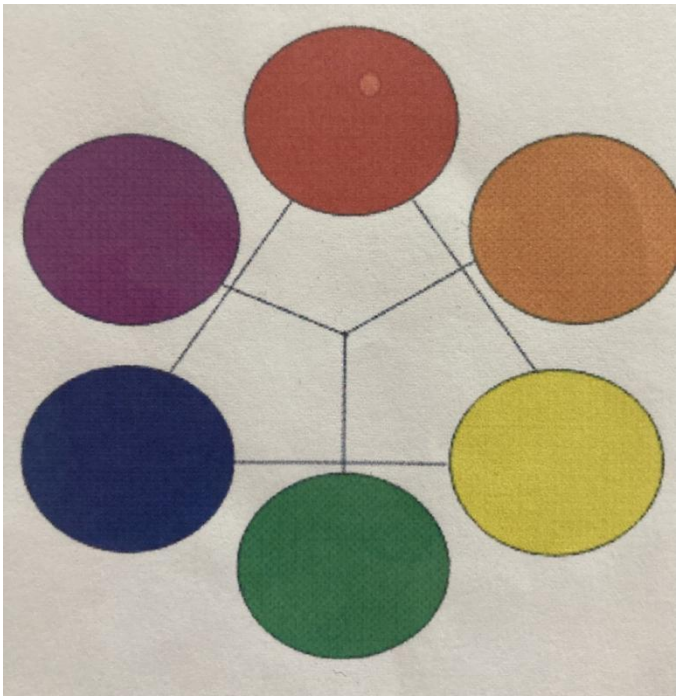
1. Бароко. Вихваляється перевага кольору.
2. Классицизм. Цінуються лише відтінки кольорів, основа - приглушені кольори.

У X столітті бароко перетворюється на рококо. З'являється тяжіння до асиметрії композиції, декору (м'яка деталізація форм),

поєднання яскравих і чистих тонів кольору з білим і золотом.

Гете в кінці століття запропонував новий спосіб класифікації кольорів за фізіологічним

принципом.

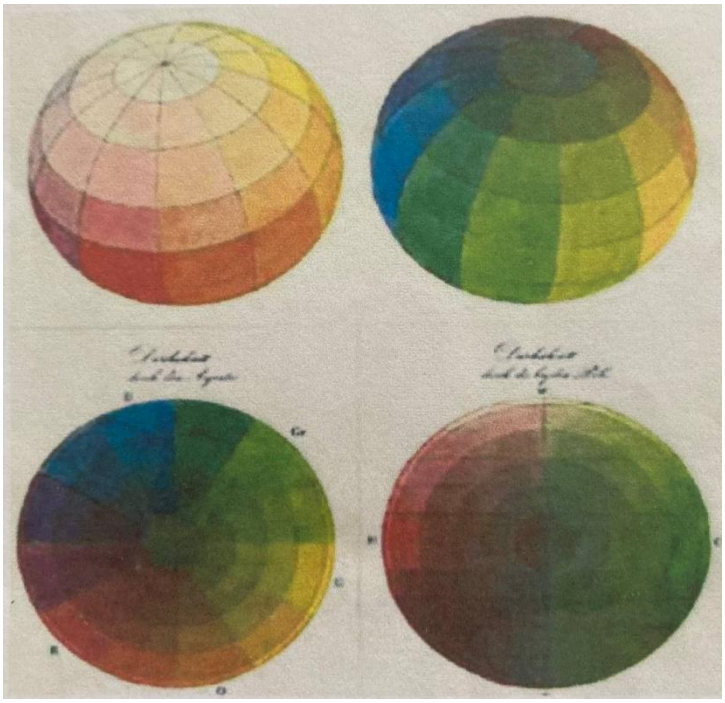

Кольори: Червоний, Помаранчевий, Жовтий, Зелений, Синій, Фіолетовий. Трикутник показує три основні кольори, якими користуються художники. Останні кольори (Помаранчевий, Зелений, Фіолетовий) виходять шляхом змішування основних.

У XIX столітті в Європі виникає романтизм. Надалі його виникнення приводить до появи двох протилежних напрямів: натуралізму (прискіплива передача всіх кольорів, тонів, відтінків) і імпресіонізму (передача образів).

В цей же час, сучасник Гете, Пилип Отто Рунге розробив свою систему

класифікації кольорів використовуючи принцип глобуса або кулі.

Довкола екватору розміщений дванадцятикольорове природне коло, верхній полюс покритий білим, нижній - чорним кольором.

Між чистими, строкатими кольорами екватору і некольоровими полюсами знаходяться суміші з відповідно чистої фарби з білим кольором (зверху кулі

знаходяться пастельні фарби) або з чорним (внизу кулі - темні відтінки або потемніння).

Тема 2 . Теорія кольору Ньютона. Кольоровий спектр.

Наукові дослідження кольору. Досліди та праці Ньютона.

XVII сторіччя характеризується подальшим прогресом у різних областях науки, техніки і виробництва. Значний розвиток одержує математика. У різних країнах Європи створюються наукові суспільства й академії, що поєднують учених. Завдяки цьому наука стає надбанням більш широких кіл, що сприяє встановленню міжнародних зв’язків у науці. В другій половині XVII сторіччя остаточно переміг експериментальний метод вивчення явищ природи.

Найбільші відкриття цього періоду зв’язані з ім’ям геніального англійського фізика і математика Ісаака Ньютона /(1643- 1727). Найбільш важливим експериментальним відкриттям Ньютона в оптику є дисперсія світла в призмі (1666). Досліджуючи проходження пучка білого світла через тригранну призму, Ньютон установив, що промінь білого світла розпадається на нескінченну сукупність кольорових променів, що утворять безперервний спектр. З цих дослідів був зроблений висновок про те, що біле світло являє собою складне випромінювання. Ньютон зробив і зворотний дослід, зібравши за допомогою лінзи кольорові промені, що утворилися після проходження через призму променя білого світла. У результаті він знову одержав біле

світло. Нарешті, Ньютон провів дослід змішання кольорів за допомогою обертового кола, розділеного на кілька секторів, пофарбованих в основні кольори спектру. При швидкому обертанні диску всі кольори зливалися в один, створюючи враження білого кольору.

Результати цих фундаментальних дослідів Ньютон поклав в основу теорії кольорів, що до цього не вдавалася нікому з його попередників.

Відповідно до теорії кольорів колір тіла визначається тими променями спектру, що це тіло відбиває; інші ж промені тіло поглинає.

Поряд з цими відкриттями Ньютону належать роботи з дифракції й інтерференції світла. Він здійснив чудовий дослід, що привів до відкриття закономірної інтерференційної картини, що одержала назву кільця Ньютона, і що дозволив установити кількісні співвідношення в явищах інтерференції.

Для пояснення світлових явищ Ньютон сприймав, що світло являє собою речовину, що випускається у вигляді надзвичайно дрібних часток тілами світла. Таким чином, Ньютон є творцем корпускулярної теорії світла, корпускулярної теорії витікання. Ньютон вважав, що світлові частки мають різні розміри: частки, що відповідають червоній ділянці спектру, крупніше, частки, що відповідають фіолетовим променям, - дрібніше. Між цими крайніми випадками лежать проміжні розміри, що й обумовлює безперервний спектр кольорів. Теорія витікання, крім кольорів спектру, добре пояснювала прямолінійне поширення світла. Однак вона зустрілася з дуже великими труднощами при поясненні явищ відображення і переломлення, дифракції й інтерференції. Для узгодження теорії витікання з цими фактами Ньютону довелося, удатися до різних додаткових гіпотез, що були слабко обгрунтовані.

Ньютон (4.01.1643 - 31.03.1727) - видатний англійський учений, що заклав основи сучасного природознавства, творець класичної фізики, член

Лондонського королівського суспільства (1627),

президент (з 1703). Народився у Вулсторпі. Закінчив Кембріджський університет (1665). У 1669 - 1701 очолював у ньому кафедру.

З 1695 - доглядач, з 1699 - директор Монетного двору.

Роботи відносяться до механіки, оптики, астрономії, математики.

Сформулював основні закони класичної механіки, відкрив закон всесвітнього тяжіння, дисперсію світла, розвив корпускулярну теорію світла, розробив (незалежно від Г.Лейбниця) диференціальне й інтегральне вирахування.

Узагальнивши результати досліджень своїх попередників в області механіки і свою власні, створив величезну працю "Математичні початки натуральної філософії" ("Початку"), виданий у 1687. "Початку" містили основні поняття й аксіоматику класичної механіки, зокрема поняття маса (якому Ньютон надавав великого значення як основному в механічних процесах), кількість руху, сила, прискорення, доцентрова сила і три закони руху (закони Ньютона) - закон інерції, закон пропорційності сили прискоренню і закон дії і протидії. Відразу даний його закон всесвітнього тяжіння, виходячи з якого Ньютон пояснив рух небесних тіл (планет, їхніх супутників, комет) і створив теорію тяжіння. Відкриття цього закону знаменувало перехід від кінематичного опису сонячної системи до динамічного пояснення явищ і остаточно затвердило перемогу навчання Коперніка. Він показав, що з закону всесвітнього тяжіння випливають три закони Кеплера; пояснив особливості руху Місяця, явище прецесії; розвив теорію фігури Землі, відзначивши, що вона повинна бути стиснута в полюсів, теорію припливів і відливів; розглянув проблему створення штучного супутника Землі і т.д. Установив закон опору й основний закон внутрішнього тертя в рідинах і газах, дав формулу для швидкості поширення хвиль. Створив фізичну картину світу, що тривалий час панувала в науці (ньютонівська теорія простору і часу).

Простір і час він вважав абсолютним.3 таким розумінням простору і часу тісно зв’язана його ідея дальнодействия - миттевої передачі дії від одного тіла до іншого на відстань через порожній простір без допомоги матерії.

Ньютонівська теорія далекодії і його схема світу панували до початку XX в.

Уперше її обмеженість знайшли М.Фарадей і Дж.Максвелл, показавши незастосовність її до електромагнітних явищ, а теорія відносності, що виникла на початку XX в., остаточно довела обмеженість класичної фізики Ньютона - фізики малих швидкостей і макроскопічних масштабів. Однак

спеціальна теорія відносності не відкинула зовсім закономірностей, установлених класичною механікою Ньютона, а лише уточнила і доповнила неї для випадку руху зі швидкостями, порівнянними зі швидкістю світла у вакуумі.

Великий внесок Ньютона в оптику. У 1666 за допомогою тригранної скляної призми розклав біле світло на сімох кольорів (у спектр), тим самим довівши його складність (явище дисперсії), відкрив хроматичну аберацію.

Намагаючись уникнути аберації в телескопах, у 1668 і в 1671 сконструював телескоп - рефлектор оригінальної системи - дзеркальний (відбитий), де замість лінзи використовувалося увігнуте сферичне дзеркало

(телескоп Ньютона). Досліджував інтерференцію і дифракцію світла, вивчаючи кольору тонких пластинок, відкрив так називані кільця Ньютона, установив закономірності в їхньому розміщенні, висловив думку про періодичність світлового процесу. Намагався пояснити подвійна променезаломлюваність і близька підійшов до відкриття явища поляризації. Світло вважало потоком корпускул - корпускулярна теорія світла Ньютона (однак на різних етапах розглядав можливість існування і хвильових властивостей світла, зокрема в 1675 почав спробу створити компромісну корпускулярно - хвильову теорію світла). Свої оптичні дослідження виклав у "Оптику™ (1704). По своєму світогляді Ньютон був стихійним матеріалістом, другим після Р.Декарта великим представником механістичного матеріалізму в природознавстві XVI

- XVIII ст. Наукова творчість Ньютона зіграло винятково важливу роль в історії розвитку фізики. За словами А.Ейнштейна, «Ньютон був першим, хто спробував сформулювати елементарні закони, що визначають часовий хід широкого класу процесів у природі з високим ступенем повноти і точності» і ... зробив своїми працями глибокий і сильний вплив на весь світогляд у цілому".

У його честь названа одиниця сила в Міжнародній системі одиниць - ньютона. Член Паризької Академії Наук (1699).

Х. Гюйгенсу належить відкриття принципу, що носить, дотепер його ім’я, що дозволяв проводити детальний кінематичний аналіз хвильового руху і встановлювати різні закономірності в цій області. На основі сформульованого принципу Гюйгенс пояснив закони відображення переломлення. Йому навіть удалося пояснити подвійне переломлення світла, що виникає в кристалах. Це явище було відкрито датським ученим Еразмом Бартолином (1625-1698) у 1669 р. і викликало великий інтерес серед учених. Вивчаючи подвійну променезаломлюваність, Гюйгенс відкрив поляризацію світла в кристалах, але пояснити це явище не зміг. Подібно Р.

Гуку, Гюйгенс вважав, що світло у виді хвиль поширюється в ефірі - найтоншої матерії, розлитої по усьому світовому просторі. Але світлові хвилі Гюйгенс вважав подовжніми і тому йому не удалося пояснити явища поляризації; він не зміг також дати теорію кольорів і пояснити прямолінійне поширення світла.

Усі ці недоліки хвильової теорії світла Гюйгенса сприяли тому, що вона була не в змозі протистояти теорії витікання Ньютона, унаслідок чого остання панувала всі XVIII і початок XIX сторіччя.

Проти теорії витікання виступав видатний математик Леонард Ейлер

(1707-1783), що велику частина життя працював у Російській Академії наук у Петербурзі. Послідовним прихильником хвильової теорії світла був геніальний росіянин учений Михайло Васильович Ломоносов (1711-1765), що вважав, що світло являє собою коливальний рух ефіру. Однак навіть цим знаменитим ученим. не удалося похитнути панування теорії витікання. З

інших великих відкриттів і області оптики в XVII і XVIII сторіччях варто назвати вимір швидкості світла (1675) датським астрономом Олафом Ремером (1693-1792) зі спостережень над затьмареннями супутників Юпітера.

Перераховані вище відкриття і винаходи з'явилися лише найбільш важливими моментами в розвитку хвильової теорії світла. Безліч інших досліджень випливали одне за іншим, і в цілому всю їхню сукупність можна розглядати як тріумф хвильової теорії світла.

Однак ряд явищ, виявлених у зазначений період - флюоресценція, фосфоресценція, а також випромінювання і поглинання світла, не знаходив пояснення в хвильовій теорії світла.

Механічні теорії світла в XIX сторіччі. Перед хвильовою теорією світла стояла одна досить важка задача; обгрунтувати пружну теорію світла, тобто теорію світлових явищ, засновану на представленні про поширення світла у виді поперечних хвиль у світлоносному ефірі. При цьому виник цілий ряд питань про взаємодію ефіру з тілами, що рухаються.

Колосальна праця видатних учених, творців пружної теорії світла, дав великі результати. Однак вони не базувалися на єдиній фізичній концепції Тому поява електромагнітної теорії світла відразу зменшило інтерес до механічних теорій, тому що тепер будь-яка механічна теорія, що

претендувала на пояснення оптичних явищ, повинна була дати пояснення й

електричні явища, Ця задача виявилася на посильній для механічних теорій.

Так з'явилася епоха в навчанні електромагнітної теорії світла.

Те, що біле світло розкладається на складові частини неочевидно лля деяких натуралістів. Наприклад, Гете - автор 14 природничонаукових томів Великого Веймарського видання, змінив умови ньютонівського досвіду з призмою; він розглядав крізь призму білу стіну або небо; розкладання світла при цьому не виявлялося, колірний спектр з'являвся тільки на границях середовищ (перевірте це самі за допомогою скляної призми). Гете: ?... я зрозумів, що для виникнення кольору потрібна границя, і немов би інстинктивно я негайно ж висловився вголос, що навчання Ньютона брехливе. Крім теорій кольору Ньютона і Гете існують і інші теорії.

Приведіть свою точку зору на природу кольору.

Здатність людини бачити дозволяє нам одержувати значну частину інформації про зовнішній світ. Але як ми бачимо? Що являє собою щось, називане нами світлом, що, потрапляючи в наше око, викликає зорові відчуття?

Любий об'єкт стає видимим тільки в двох випадках:

коли він сам є джерелом світла, як, наприклад, електрична лампочка, свіча або зірка, і ми бачимо світло, що випускається цим джерелом;

коли він відбиває падаючий на нього світло.

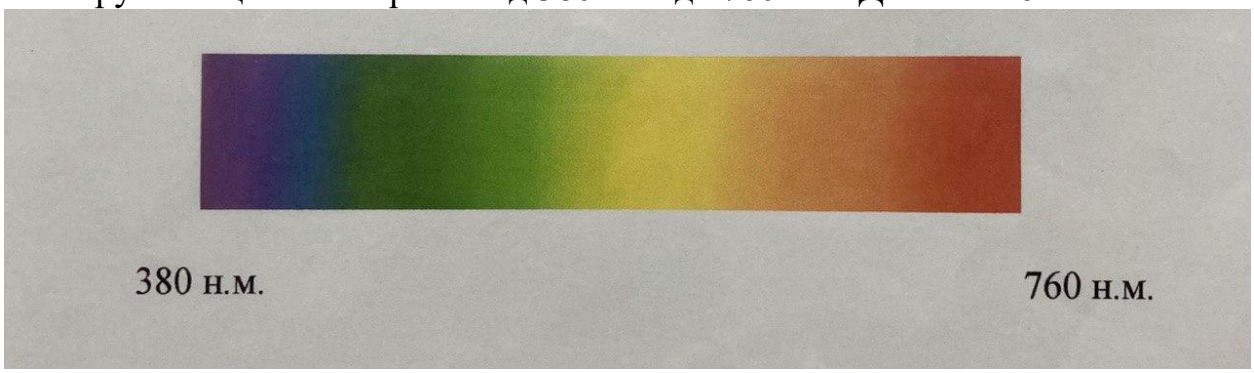
Зрозуміти, яким образом тіла випускають світло, удалося лише в 20-ыі роки нашого століття. А от чому світло відбиває, люди довідалися набагато раніш.

Спостереження показують, що світло нагріває тіла, на які він падає, а виходить, передає цим тілам енергію. Відомо також, що існує вид передачі енергії, називаний випромінюванням. (Воно може здійснюватися в повному вакуумі; Його джерело ? внутрішня енергія тіла; енергія випромінювання частково поглинається тілами, на які падає випромінювання, унаслідок чого тіла нагріваються.)

Усі особливості випромінювання характерні і для світла. Світло ? це та частина випромінювання, що сприймається нашим оком. От чому світло називають видимим випромінюванням. Світлове випромінювання створюється джерелами світла. Джерела світла можна розділити на природні (зірки, сонце, блискавка, полярні сяйва і т.п.) і штучні (свіча, лампа і т.п.).

Джерела світла ми бачимо тому, що випромінювання, створюване ними, попадає нам в очі. Тіла ж, що не є джерелами світла, ми бачимо тому, що випромінювання від джерел світла, упавши на їхню поверхню, відбиває від неї і також попадає нам в очі. По колу підстави розташовані найбільш насичені спектральні кольори (барви веселки), які розташовані в певній послідовності: червоний - помаранчевий - жовтий - зелений - блакитний - синій - фіолетовий. Колір - це відчуття, що виникає в органі зору при дії на нього світла, тобто свет+зреніє-цвет.

Світло - це електромагнітний хвилевий рух. Довжини хвиль видимого кольору поміщені в інтервалі від 380 н.м. до 760 н.м. Див. мал. 6

Хвилі з довжиною хвилі менше 380 н.м. - це ультрафіолет, а з довжиною більше 760 н.м. - це інфрачервоне світло. У таблиці No 1 показана залежність кольору від довжини хвилі видимого спектру.

Довжина хвилі, н.м.	Колір
760-620	Червоний
620-585	Помаранчквий
585-575	Жовтий
575-550	Жовто-Зелений
550-510	Зелений
510-480	Блакитний(Синьо-Зелений)
480-450	Синій
450-380	Фіолетовый

У видимому спектрі людське око розрізняє 120 кольорів. Ці кольори прийнято виділяти в три групи:

Коротко-хвилева (380-500 н.м.). Входять кольори: Фіолетовий,

Синьо-фіолетовий, Синій, Блакитний.

Середньо-хвилева (500-600 н.м.). Входять кольори: Зелено-блакитний.

Зелений, Жовто-зелений, Жовтий, Жовто-помаранчевий,Помаранчевий

Довго-хвилева група (700-760 н.м.) Входять кольори: Помаранчевий, Червоно-помаранчевий, Червоний

Всі кольори розділяються на: хромотичні, ахромотичні, напівхромотичні. Ахромотичні - Білий, чорний, і всі відтінки сірого. У цей спектр входять промені всіх довжин хвиль в рівній мірі, причому енергія окремих променів складових цієї суміші однакова.

Хромотичні кольори - всі спектральні і багато природних. У цей спектр входять всі промені, але є переважання будь-якої хвилі (максимум).

Наприклад, в спектрі червоного кольору, червоні промені (760-620 н.м.)

несуть велику частину енергії всього потоку.

Напівхромотичні кольори - земляні кольори, тобто кольори змішані з ахромотічними кольорами.

Психофізичні характеристики кольору:

1) Колірний тон. Це якість кольору, яка дозволяє порівняти його з одним із спектральних або пурпурним кольором (окрім хромотічних) і дати йому

назву.

2) Світлота. Це міра відмінності певного кольору від чорного. Вона вимірюється кількістю порогів відмінності від певного кольору до чорного. Чим світліше колір, тим вище його світлота. На практиці прийнято замінювати це поняття поняттям "яскравість". Яскравість кольору - це коефіцієнт віддзеркалення, (Р) рівний відношенню відбитого світлового потоку (отр) до падаючого (Епад) узяте у відсотках:

Р=(Forp/пад)*100

3) Насиченість. Це міра відмінності певного хромотичного кольору від рівномірного по енергонасиченості світлового потоку ахромотичного.

Вимірюється теж числом порогів відмінності від кольору до сірого. (Так само можна сказати, що це доля пігментів в початковому чистому кольорі).

Замінюється поняттям чистота. Чистота - це доля чистого спектрального кольору в загальній суміші певного кольору або це доля чистого пігменту в барвистій суміші.

Колірний тон + Насиченість = Колірності

Ахромотичні кольори не мають колірного тону і насиченості.

Колірний ряд. Це послідовність кольорів, в яких, принаймні, одна характеристика загальна, а інші закономірно змінюються від одного кольору до іншого. Колірні ряди мають свої назви, залежно від того, які характеристики в них змінюються.

Ряд убуваючої чистоти і зростаючої яскравості. Цей ряд робиться разбіленням, тобто додаванням білого кольору до спектрального.

Ряд убуваючої насиченості (приглушення).

Ряд убуваючої яскравості і убуваючої насиченості (зачернює).

Ряд по колірному тону. Це змішення двох сусідніх спектральних кольорів (причому в межах не більше 1/4 інтервалу світлового кола).

Температура кольору. Це його відносна теплота або холодність.

Теплі:

Червоний, Червоно-помаранчевий, помаранчевий, Жовтий, Жовто-зелений.

Помаранчевий.

Жовто-Холодні: Блакитний (Синьо-зеленій), Синій, Синьо-фіолетовий, Фіолетовий.

Найгарячіший: Червоно-помаранчевий.

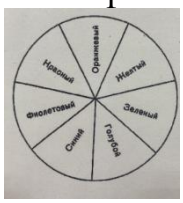
Найхолодніший: Блакитний (Синьо-зеленій).

Нейтральні: (Зелений і Пурпурний).

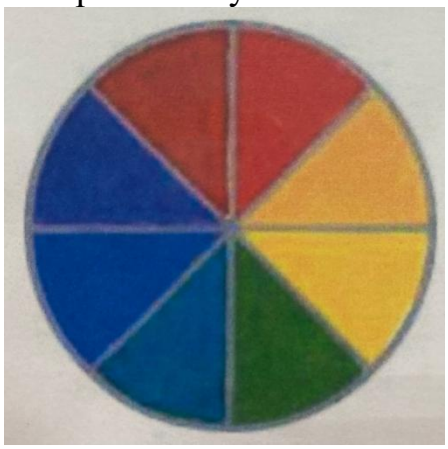
Колірні кола. Прийнято виділяти дві групи колірних кіл:

фізичні (за основу узяте 7-ступінчасте колірне коло Ньютона)

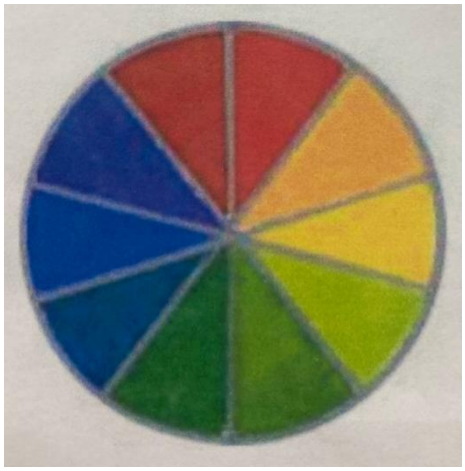
фізіологічні (за основу узяте колірне коло, 6-ступінчасте коло Гете).

Колірний 7-ступінчасте колірне коло Ньютона.

Вісімкове коло. У XIX столітті був отриманий Грассмоном. Він його спростив, і щоб зробити парним вводить пурпурний колір.

3) 10-ступінчасте коло.

Американський вчений Максвел додає до вісімкового кола ще два кольори:

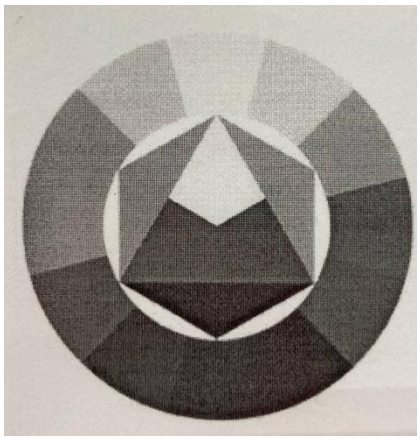
Жовто-зелений, Зелено-блакитний.

Кольори, розташовані один проти одного в цьому колі є взаємодоповнюваними. В коло входять: Червоний, Помаранчевий, Жовтий, Жовто-зелений, Зелений, Зелено-блакитний, Блакитний, Синій, Фіолетовий,

Пурпурний.

Коло Гете. Міститься 6 кольорів: Червоний, Жовтий, Зелений, Блакитний, Синій, Фіолетовий. У цьому колі кольори, розташовані один проти одного - контрастні.

5) На основі 6-ступінчастого кола був створений 12-ступінчастий, шляхом додавання проміжних кольорів.

На малюнку можна прослідити весь процес здобуття

12-ступичатого кола з трьох основних кольорів. В коло входять наступні кольори: Червоний, Червоно-помаранчевий, Помаранчевий, Жовто-помаранчевий, Жовтий, Жовто-зелений, Зелений, Блакитний, Синій, Синьо-фіолетовий, Фіолетовий, Пурпурний.

Змішення кольорів. Існує два різні типи змішення кольорів.

1) Складове змішення (або аддитивне). Фізична суть цього типу змішення полягає в підсумовуванні світлових потоків (променів) тим або іншим способом. Види складового змішення:

просторове. Це поєднання в одному просторі різно-забарвлених світлових променів (монітори, театральні рампи).

оптичне змішення. Це утворення сумарного кольору в органі зору людини, тоді як в просторі складові кольори розділені (пуантіалістичний

живопис).

- тимчасове. Це особливий вигляд змішення. Його можна спостерігати при змішуванні кольорів дисків, поміщених на спецприлад "вертушка"

Максвела.

- бінокулярне. Це ефект різноколірних окулярів (одна лінза одного кольору, друга, - іншого). Основні кольори змішення: Червоний, Зелений, Синій.

Правила складового змішення:

При змішенні двох кольорів розташованих по хорді 10-ступінчастого кола виходить колір проміжного колірного тону.

Приклад: Червоний + Зелений = Жовтий.

При змішенні протилежних кольорів в 10-ступінчастому колі виходить ахромотічний колір.

2) Від'ємне змішення (або субтрактівие). Його суть полягає у відніманні зі світлового потоку будь-якої його частини шляхом поглинання, наприклад при змішенні фарб, при накладенні напівпрозорих шарів один на одного, при всіх видах накладення або пропускання.

Основне правило: всяке ахромотичне тіло (фарба або фільтр)

відображає або пропускає промені свого власного кольору і поглинає колір, додатковий до власного. Основні кольори при від'ємному змішенні:

Червоний, Жовтий, Синій.

ЗАВДАННЯ:

Намалювати в гуаші 12-ступінчасте коло. Використовувати лише 3 основних кольори. Останні кольори отримати шляхом змішування.

3 малюнки із зображенням 6-крокового переходу:

А) по колірному тону (два сусідніх), Б) разбілення В) зачьорнення.

Тема 4. Колірна гама та колірна композиція.

Колірна гамма - це ряд гармонійно взаємопов’язаних відтінків кольору, використовуваних при створенні художніх творів. Виділяють теплу, холодну і змішану гамми.

Холодна колірна гамма. Це гамма, отримана шляхом використання кольорів з холодним відтінком.

Тепла колірна гамма. Це гамма отримана шляхом використання кольорів з теплим відтінком.

Змішана або нейтральна колірна гамма (ми об’єднали ці два поняття). Це рівновага в композиції теплих і холодних (змішана) або відсутність теплих і холодних (нейтральна) відтінків. Важливо, щоб не відбувалося переважування холодних або теплих відтінків.

Колірна композиція

Колірна композиція - це сукупність колірних плям (на плоскості, об’ємній формі або в просторі) організованих з якої-небудь закономірності і розрахованих на естетичне враження. Залежно від кількості кольорів і відтінків що входять в колірну композицію, виділяють наступні види композиції.

1) Монохромія. У цій композиції домінує один колірний тон (+ декілька сусідніх кольорів, що сприймаються як відтінки основного).

Варіанти монохромія: колір + зрушення по тону (на трохи);

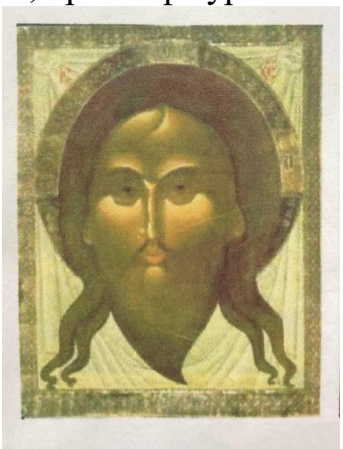
колір + ахромотіческький колір (Білий, Чорний, Сірий);

колір + зачернює або забеленіє.

Що виражає монохромна композиція:

а) Класична простота і ясність художньої мови (приклад: старогрецький живопис, краснофігурниє і чернофігурниє вази).

6) Сильно направлена до певної міри дія. Цей спосіб дії узятий на озброєння релігією.

Приклад:

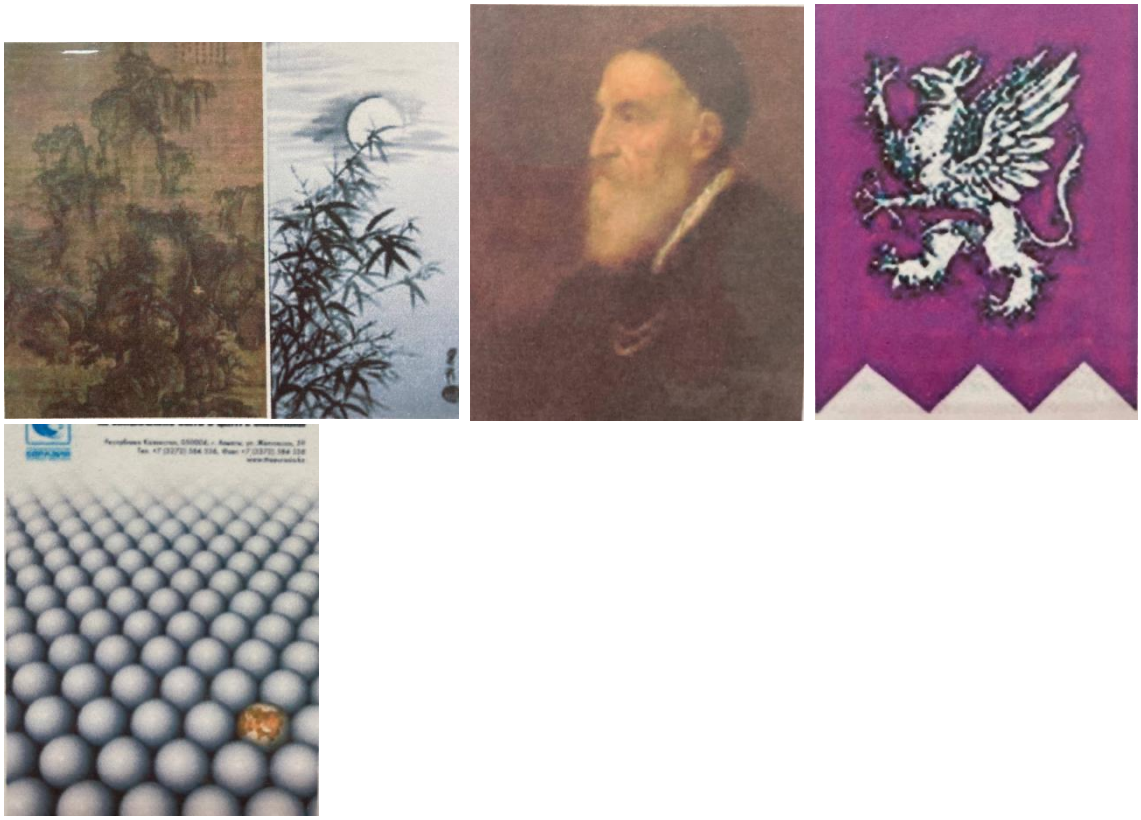
ікона

Володимирської

Божої

Матері,

Врятував Нерукотворний (див. ріс. 16), і інші ікони, убрання храмів, Рембрандт

в) Зосередження на внутрішньому світі (живопис Китаю і Японії). мал. 18 Живопис Китаю

мал. 19

Живопис Японії г) Старість, згасання життевих сил, трагізм (пізній Тіциан)

мал. 20 Вечеліо Тіциан •Простота,

дохідливість

і

•броськость.

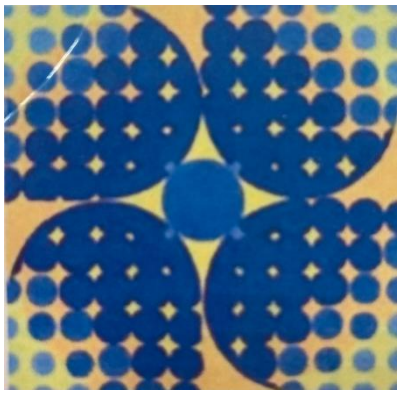
Приклади:

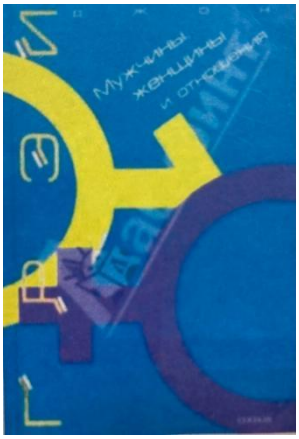
геральдика, (не завжди), вироби масової культури. мал.21 е) Реклама. Один, нехай навіть не дуже яскравий колір на тлі монохромної композиції сильно виділяється, мал.22 2) Полярна композиція. Домінантою служить пара контрастуючих кольорів протилежних (полярних в колірному колі): взаімодополнітельних з 10-ступінчастого круга або пари контрастних кольорів з 6-, 12-ступінчастого.

Полярну композицію складають лише 2 кольори.

Що виражає полярна композиція:

(а) Ефект декоративності, який заснований на фізіологічній (потребі ока урівноваження вражень. мал.23

б) Виявляє зіставлення (фігура-фон, велико-мале, добро-зло, жінка-чоловік...) мал. 24

в) Якщо полярні кольори насищени і не приведені до гармонії, тобто діссаніруют один з одним, то така композиція використовується

ДЛЯ

досягнення

конфліктності,

напруженості, трагізму (живопис експресіоністів)

3)Трехцветная композиція. Основу трибарвної композиції можуть складати:

тріада основних кольорів при їх слагательном змішенні. Це Червоний, Зелений, Синій

тріада основних кольорів при їх вичитательном змішенні. Червоний, Жовтий,

Синій. Див.мал.14 - будь-які три кольори при вершинах

рівностороннього трикутника вписаного в 12-ступінчастий круг. Приклад:

Червоно-помаранчевий, Жовто-зелений, Синьо-фіолетовий.

Трибарвна

композиція

найскладнішим

типом колірної композиції, оскільки вважається

найважче

гармонізувати. Для сприйняття вона не менш складна, але проте це найоптимальніший тип колірної композиції. Застосовується при: зображенні одягу святих, для підкреслення їх святості.

Багатобарвність. У даній колірній композиції домінує 4 і більш хроматичних кольори. Зазвичай: Червоний, Жовтий, Зелений, Синій. Або дві основні пари з 12-ступінчастого круга узяті навхрест.

Використовується:

-У природі, в храмах, в одязі (особливо царствених осіб, хоча і тут є виключення)

- Там де змальована велика кількість фігур і предметів; де прагнуть передати

"космічность" твору, тобто де твір служить моделлю світу (храм, фрески, великі багатофігурні ікони із зображенням Бога, піднебесся, землі, підземелля, житло).

- Там де світ розсипається на розколювання, панує хаос або весела

нерозбериха (п'яний бешкет): ярмарковий дизайн, карнавальне мистецтво.

Багатобарвність із зрушенням до одного колірного тону. Це синтез багатобарвності і монохромії. Приклад - пейзажний живопис.

Ахромотіческая композиція. Складається з Білого, Чорного, і проміжних сірих відтінків. У неї можуть бути, включені невеликі плями в агітаційній і рекламній графіці;

в авангардному перебігу живопису XX століття;

у дитячому, молодіжному 1 спортивному дизайни;

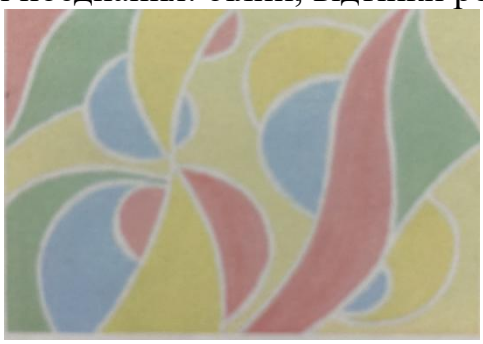
в мистецтві народів південних і північних (прібалти, скандинави, ескімоси) країн;

в геральдиці,

в карнавальному мистецтві.

2) Розбілений колорит. Це підмішування білого кольору до кольорів твору.

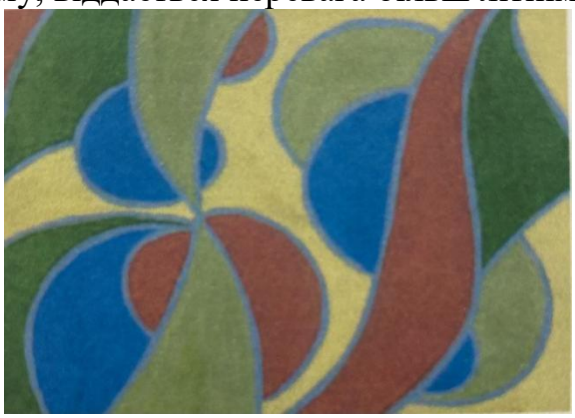
Був властивенвіку, що доживає дворянство. Застосовувалися наступні поєднання: білий, відтінки рожевого, золотого, жовтого, тощо.

Зачорнений колорит. Це підмішування в твір чорного кольору. Твори із зачорненим колоритом виражають таємницю, трагізм, старість, згасання, чорні думки, в розумінні світу немає ясності.

Ламаний колорит. Виходить додаванням сірого. Є ознакою втоми, песимізму, віддається перевага більш літніми людьми.

5) Класичний колорит. Кольори гармонізовані, не стомлюють своєю яскравістю і насиченістю, вони завжди приглушені і пом’якшені чим-небудь (див. будь-який класичний твір).

У дизайні часто застосовується змішення колориту.

ЗАВДАННЯ:

- Двобарвна композиція в розбіленому колориті.
- Трехколірна композиція в приглушеному колориті (тобто додати сірий).
- Чотирибарвна композиція в насиченому колориті.

Тема 5. Типи колориту. Їх місце в культурі та мистецтві.

Почнемо з того, що до цих пір чіткого визначення колориту немає. Під колоритом прийнято мати на увазі систему кольорів, їх поєднань і взаємин в творі (мистецтва або дизайну), створюючих естетичну єдність що виражає яку-небудь думку, відчуття, стан природи або людини. Про колорит всього твору можна говорити у тому випадку, коли виконуються наступні умови:

однакова міра чистоти або змішання кольорів твору.

узагальнювальний наліт якого-небудь кольору.

"світлова вуаль", тобто всі кольори однаково насищени.

Типи колориту.

1) Насичений або яскравий колорит. Головні ознаки цього типа: максимально можлива насиченість його елементів. Основні кольори:

Червоний, Жовтий, Зелений, Синій, Білий, Чорний (+ деякі проміжні:

Помаранчевий, Блакитний, Фіолетовий, Пурпурний).

Застосовується цей тип колориту:

в "примітивних"

" культурах;

в народному мистецтві;

в міському фольклорі;

в мистецтві кітч (низькопробне мистецтво);

хромотіческого кольору. Використовується для виявлення форми, тобі коли є бажання зробити акцент на формі.

Полухромотична композиція. Сірий замінюється коричневим кольором.

ЗАВДАННЯ:

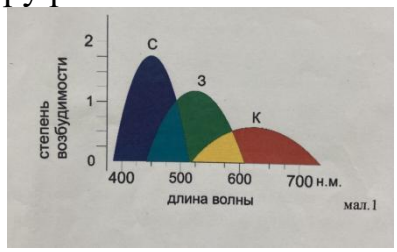
Змалювати на одному аркуші 2-і монохромні композиції. Одну теплих відтінках, іншу - в холодних, використовувати один колір.

Змалювати на одному аркуші 2-і полярні композицію.

Лекція 6. Закономірності колірного зору.

Основними закономірностями сприйняття кольору є: освітлення, адаптація, яскравість і індукція. У органі зору існує 3 кольоровідчувающого апарату: Червоний. Зелений, Синій. Так само можна сказати, що око сприймає не кольори, а довжину хвилі, з якої ці кольори складаються. А все різноманіття кольорів, що сприймається оком відбувається завдяки умовному змішенню трьох основних вищеперелічених кольорів (див. мал. 1).

Колірний тон - відчуття, яке визначається відношенням Червоного, Зеленого, Синього кольорів в кольоровідчуваючому апараті. Розглянемо криві основних випромінювань (автори теорії Юнг, Ломоносов, Гольц) на мал. 1. Зверньть увагу на те, що площі кривих Синього, Зеленого і Червоного кольору рівні

З малюнка видно, що Синій колір володіє найвищою збудливістю. Це означає, що при зменшенні освітленості Синій колір пропадає найостаннішим. Детальніше: при нормальному денному освітленні розсіяним світлом добре сприймаються всі кольори спектру. При зменшенні освячення

колірний тон починає зміщуватися. Залишаються лише Червоний, Зелений, Синій. Потім і вони зникають, Синій поступово переходить в білястий, Червоний - в Чорний. Це явище називається явище Бецольда-Брюнне. При збільшенні яскравості відбувається зрушення світлового тону до Жовтого і

Блакитного (явище Ебнея).

Світлова адаптація. Це зниження чутливості ока до світла при великій яскравості поля зору.

Темновая адаптація - підвищення чутливості ока до кольору при малій яскравості.

Хромотіческая адаптація - зниження чутливості ока до кольору при більш менш тривалому спостереженні його. Причому змінюються наступні характеристики: насиченість кольорів знижується або до кольору підмішується Сірий, світлі цвета-темнеют, темні, - яснішають, теплиє-холоднеют, холодниє- тепліють.

Колірне стомлення. Під впливом колірного стомлення колірне відчуття може змінюватися до невпізнання. Стомлива дія кольору пропорційна Йому кількості. В поняття "стомлення" входить: функція колірної плями, яскравість, колірний контраст, насиченість, розміри плями, час спостереження. За інших рівних умов найменше стомлення буде в Синього і Жовтого. Найбільше - в Червоного і Помаранчевого.

Освітлення різними джерелами світла. При світлі лампи розжарювання (теплий колір) довгохвильові кольори стають теплішими і насищеннее, светлота їх підвищується; короткохвильові (від Блакитного до Фіолетового) - туськнеют, тепліють, стають сіруватими (приглушеними)

При світлі люмінесцентних ламп виграють короткохвильові кольори і холодні Зелені: їх насиченість і яскравість зростає. Довгохвильові кольори втрачають насиченість, холодніють і можуть бути спотворені фіолетовим

нальотом.

Колірна індукція. Це зміна кольору під впливом іншого кольору. Існує два види індукції: негативний і позитивний вплив. При негативній індукції

характеристики двох кольорів змінюються в протилежному напрямі, а при позитивній, характеристики зближуються.

Перш ніж далі розбиратися з індукцією, слід розглянути поняття

"контрасту". Контраст - це міра індукції. Виділяють декілька видів контрасту: по яскравості, по насиченості і по колірному тону. Ще виділяють одночасну і послідовну індукцію.

Одночасна: два кольори, що потрапляють в полі зору змінюють свої характеристики. Послідовна:

зміна колірних відчуттів в результаті

попередньої дії на око іншого колірного раздрожітеля. Основні закономірності негативної колірної індукції: хроматичні плями на фонах змінюють, свій колірний тон в напрямі протилежному кольору фону. На міру індукційного фарбування впливають:

відстань між плямами: чим менше - тим більше контраст;

чіткість контура: чіткий контур збільшує яскравістю контраст і зменшує

хроматичний:

– відношення яскравості колірних плям: чим ближче значення яскравості плям, тим сильніше хроматична індукція, і навпаки;

– відношення площ плям: чим більше площа однієї плями відносно площі іншого, тим сильніше його індуктивне фарбування;

– насиченість плями: чим вище насиченість кольору, тим більше його індукційний вплив;

– час спостереження: краще всього індукція сприймається при побіжному погляді;

– область сітківки, що фіксує колірні плями. Що б уникнути індукції треба: підмішувати колір фону в колір плями, обводити об’єкт темним, або чорним контуром.

Тема 7. Колірна гармонія.

Гармонія - це філософсько-естетична категорія, що означає цілісність, злитність, закономірну зв’язність всіх частин і елементів форми, тобто це високий рівень впорядкованості різноманіття і відповідність частин у складі цілого, такого, що відповідає естетичним критеріям досконалості і краси.

Колірна гармонія - це поєднання окремих кольорів або колірної безлічі, створюючі органічне ціле і що викликають естетичне переживання.

Колірна гармонія в дизайні є певним поєднанням кольорів з врахуванням всіх їх основних характеристик, таких як колірного тону;

светлоти;

– насиченості; форми; розмірів займаних цими кольорами на

– плоскості, їх взаємного розташування в просторі, який приводить до колірної єдності і найсприятливіше естетично впливає на людину.

Ознаки гармонії кольору:

Зв’язок і згладжена. Єднальними чинником може бути: монохромность, ахромотичність, об’єднуючі підмішування або нальоти (підмішування білого, сірого, чорного), зрушення до якого-небудь колірного тону, гамма.

Єдність протилежностей, або контраст. Види контрасту: по яскравості (темно-світле, чорно-біле і так далі), по насиченості (чисті і змішані), по колірному тону (додаткові або контрастні поєднання).

Міра. Тобто в композицію, приведену до гармонії нічого додати і прибрати.

4) Пропорційність, або співвідношення частин (предметів або явиш) між собою і цілому. У гаммі - це подібність стосунків яскравості, насиченості і колірних тонів. Розглянемо співвідношення площ колірних плям:

1 частина світлого поля - 3-4 частини темного поля;

1 частина чистого кольору - 4-5 частин приглушеного;

1 частина хромотіческого - 3-4 частини ахромотіческого.

Рівновага. Кольори в композиції мають бути урівноважені. •

Ясність і легкість сприйняття.

Прекрасне, прагнення до краси. Недопустимі психологічно негативні кольори, дисонанси

Піднесене, тобто ідеальне поєднання кольорів.

Організованість, порядок і раціональність.

Класична гармонія повинна уникати поєднання кольорів в середньому інтервалі кола: Помаранчево-зелений, Фіолетово-блакитний, Пурпурно-помаранчевий; ці кольори і не близькі і не далекі, вони, на думку Гете, не мають ясності вираження.

Класичне поєднання кольорів по Гете: гармонійно поєднується Помаранчево-синій, Жовто-фіолетовий, Червоно-зелений; безхарактерне зіставлення:

Жовто-помаранчевий, Помаранчево-червоний, Червоно-

фіолетовий, Фіолетово-синій; негармонійне поєднання: Жовто-зелений, Зелений-синій

Поєднання кольорів з позиції декоративності. Гармонія завжди вище ширше за

ПОНЯТТЯ

"декоративності".

Декоративність

можна

охарактеризувати як якийсь максимум естетичної якості. З позиції декоративності традиційно гармонійною тріадою колірної гамми є Червоний, Білий, Чорний

Тема 8. Колірні асоціації.

Класифікація колірних асоціацій:

ЛЕГКі

ПОВІТРЯНі

Вагові: легені, важкі, повіря і так далі

Температурні: теплі, холодні, гарячі, крижані і так далі

Дотикові: м’які, жорсткі, колючі.

Просторові: близькі, далекі, промовція відступаючі.

Акустичні: тихі, гучні, дзвінкі, глухі

Смакові: солодкі, смачні, солодкуваті, гіркі.

Вікові: дитячі, молодіжні, старечі.

Сезонні: весняні, літні, зимові.

Етичні: мужні, сміливі,сентиментальні.

10) Емоці ійні: позитивні (радість, щастя...), негативні і нейтральні (мляві,

спокійні..)

11) Культурні: нагадують колорит різних народів, їх культуру. Узагальнені виводи: чим чистіше колір, тим стійкіше його реакція.

Найбільш однозначні асоціації - температурні, вагові, акустичні.

Неоднозначні асоціації: смакові, дотикові, нюхові і емоційні Наприклад, пурпурні кольори викликають різні асоціації, залежно від умов їх вживання; а Жовтий і Зелений викликає найбільш всілякі асоціації.

А ось які колірні асоціації виникають у письменників... "Суконний балахон

Якова Хоми Григоровича був кольорм застудженого картопляного киселю"

"Сертук Чичикова брусничного кольору з іскрою" "День був не те ясний, не те похмурий, а якогось світло-сірого кольору, який буває лише на старих мундирах гарнізонних солдатів, цього, втім мирного війська, але частково не

Зелений. Гірчичний, тютюновий, фісташка, оливковий, хакі, гороховий, болотний, темно-зелений, салатовий, малахітовий, смарагдовий, колір морської хвилі, колір ялинової хвої, полиновий, колір цвілі, колір мідної патини, купоросний, трав'яний, жаб'ячий, кабачковий, фосфорний.

Блак

Бірюзовий,

аквамариновий, блакитний, небесний,

електрик.

Синій. Сапфіровий, ультрамарин, кобальтовий, індиго, сливовий,

баклажановий

Фіолетовий. Аметистовий, бузковий, ліловий, чорнильний, гіацинт,

Ренесанс, фанданго, орхідея, вербена.

Пурпурний. Колір мальви, колір кислої малини, роздавленої вишні. старого бургундського, бичачій крові, каприз, портвейн, Веласькес, Медічи,

Бахус, амарант.

Біло-сірий. Біла ніч, аллюміневий, сталевий, димчастий, сріблястий, молочний, графітний, лілейний, колір вівсяної муки, колір яєчної шкаралупи, перламутровий, перлинний, свинцевий, альбатрос, колір пилу, колір туману, колір хмари.

Чорний. Колір воронячого крила, колір маренового дуба, антрацит, агатовий, маренго, асфальтовий, тропічна ніч.

Коричневий. Бурий, торф'яний, горіховий, шоколадний, кавовий каштановий, беж, ескімо, червоне дерево, мокасин.

Асоціативне сприйняття кольору залежить від настрою людини, його статі, способу життя, віку, характеру і ін. Нижче представлена таблиця залежності асоціативного сприйняття кольору від статі (першою йде асоціація що набрала максимальну кількість відсотків, останньою мінімальне).

тверезого по недільних днях" Гоголь. "Волосся у хлопчиську було приблизно такого кольору, як обкладинка журналу, якого зазвичай купують в кіоску, спізнюючись на потяг" ОГенрі Своєрідні асоціації Синього кольору були в Кабу Абе: "Колір дощивши, від якого застуджується жебрак", "колір часу, коли закриваються підземні магазини", "колір не викупленого в

ломбарді годинника, дарованого на згадку про закінчення університету", "колір ревнощів, що розбиваються об кухонне миття з нержавіючої сталі", "колір першого ранку після втрати роботи", "колір останнього квитка в кіно, купленого самоубійцей", "колір. анонімності", "колір зимівлі", "колір смерті, як засоби полегшення страждань", "колір діри проїденим сильним лугом - часом".

Досить цікаві колірні асоціації виникали у Ганни Балаш (студентки Міронової). Червоний колір: вугілля під вітром, туга пожежника про нову пожежну машину, деталі конструктора "Юний тореадор", стара скатерть голови колгоспу, сорочка автобусного контролера, газета "День донора", добре виконані анатомічні посібники і так далі Відтінки кольорів. Багатьом кольорам і відтінкам даються назви якраз по цих асоціаціях. Нижче представлені деякі назви відтінків кольорів.

Колір Червоний. Відтінки: буряковий, журавининий, брусничний, багровий, гранатовий, рубіновий, яскраво-червоний, кривавий, кумачевий, томатний, рдяний, кораловий, рожевий, вишневий, малиновий, мідний, горобиновий, червлений, маковий...

Помаранчевий. Вогненний, морквяний, цегельнии, теракотовий, рудий, апельсиновий, іржавий, медовий, бронзовий, абрикосовий...

Жовтий. Охряний, персиковий, золотистий, янтарний, пісочний, солом’яний, конорєєчний, вершковий, слонова кість, тілесний, кремовий, опаловий, бежевою, чайна троянда, виноградний, банановий.